

6. Moskalenko V. Suchasni napriamky doslidzhen v ekonomichnii psykholohii. Sotsialna psykholohiia / V. Moskalenko. – 2004. – # 2 (4). – S. 3-18.
7. Shakhov V.I. Bazova pedahohichna osvita maibutnoho vchytelia: zahalnopedahohichnyi aspekt / V.I. Shakhov : Monohrafiia – Vinnytsia : Vyd-vo Vinnyts. derzh. ped. un-tu, 2007.– 384 s.
8. Yalalov F. G. Deyatelnostno-kompetentnostnyj podhod k praktiko-orientirovannomu obrazovaniyu / F. G. Yalalov // Vysshee obrazovanie v Rossii: Nauchno-pedagogicheskij zhurnal Ministerstva obrazovaniya i nauki RF. – № 1, 2008. – S. 89-93.
9. Yalalov F. G. Ot mnogomernyh kompetencij – k naivysshim dostizheniyam / F. G. Yalalov // Internet-zhurnal «Ejdos». – № 5, 2011. – URL: <http://eidoss.ru/journal/2011/0525-08.htm>.
10. Yalalov F. G. Professionalnaya mnogomernost / F. G. Yalalov. – Kazan : Centr innovacionnyh tehnologij, 2013. – 180 s.

УДК 378.14

DOI 10.31652/2415-7872-2020-63-103-108

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В ХХІ СТОЛІТТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Р. С. Гуревич, orcid.org/0000-0003-1304-3870

Л. Е. Габріїчук, Н. В. Герасименко

На основі системного аналізу сучасних глобальних проблем розвитку людської цивілізації в статті розглянуті головні проблеми концепції перспективної системи професійної освіти в першій половині ХХІ століття. Найважливішими з них є фундаменталізація всієї системи освіти, а також надання їй випереджувального характеру, орієнтація на вимоги й умови постіндустріального інформаційного суспільства. Створення перспективної системи освіти, що здатна підготувати населення Землі до нових умов постіндустріальної цивілізації – одна з найбільш важливих і актуальних проблем сучасного суспільства, в тому числі в Україні. Освіта – це шлях у майбутнє, а професійна освіта – це майбутнє економіки кожної країни й її господарства. Це єдина надія на подолання глобальної кризи сучасної цивілізації, на створення необхідних умов для виживання та подальшого безпечного розвитку людства в ім'я миру. Ми констатували, що зв'язок між станом проблеми і рівнем благополуччя нації, можливостями її подальшого соціально-економічного розвитку, поки що недостатньо усвідомлені. Про це свідчить недостатня увага, що приділяється проблемам освіти, а також рівнем фінансування сфери освіти, який нині є й який далеко не відповідає ні стратегічній важливості, ні масштабам цієї глобальної проблеми. Що стосується інших актуальних проблем сучасності, подальший розвиток яких і є змістом головних викликів ХХІ століття, і може привести нашу цивілізацію до фатальних наслідків, то ці проблеми є наслідком некерованої техногенної діяльності людини. Глибинні корені цих проблем містяться не в технічній, а в гуманітарній сфері, в світогляді, освіченості та вихованні самої людини. Тому проблема освіти і виховання людини, формування її гуманістичного світогляду на основі синтезу новітніх знань як у галузі природничих, так і гуманітарних наук, є найважливішою та актуальною проблемою сучасності.

Ключові слова: система освіти для миру, професійна освіта, фундаменталізація, інформаційно-технологічне суспільство, випереджувальна освіта, дистанційне навчання, інформаційно-комунікаційні технології.

PROFESSIONAL EDUCATION IN THE XXI CENTURY: PROBLEMS AND PROSPECTS

R. Gurevych, L. Gabriichuk, N. Gerasymenko

Basing on the system analysis of the contemporary global problems of human civilization development the author considers the main issues of the professional education perspective system concept in the first half of the XXI century. The most significant of them is the fundamentalization of the whole education system as well as giving it a forward-looking character, focusing on the post-industrial society requirements and conditions. Creation of a perspective education system which is capable of preparing the Earth's population for the new conditions of the post-industrial civilization is one of the modern society's most important and topical problems both in Ukraine. Education is a path to the future; the professional education is the future of our country's economy. It is the only hope for overcoming the contemporary civilization global crisis, and for creation the necessary conditions for the humanity survival and its further safe development in the name of peace. The author has stated that the connection between the problem's status, the nation's prosperity level, and the possibilities for the nation's further socio-economic development, is still not well understood. This is evidenced by the lack of attention which is paid to the education problems, as well as the education funding level which corresponds neither to the strategic importance nor to the magnitude of this global problem. With regard to other contemporary global problems, the further development of which is the content of the XXI century's main challenges, and can lead our civilization to fatal consequences, so these problems are the result of the uncontrolled man-caused activities. The deep roots of these problems are not in the technical, but in the humanitarian sphere, in a person's outlook, education and upbringing. Therefore, the problem of a person's education and

upbringing depends on the formation of his (her) humanistic worldview on the basis of the latest knowledge both in the field of Natural Sciences and the Humanities, and is the most important and topical problem of the present.

Keywords: *new system of education, fundamentalization, information society, forward-looking education, correspondence education, information and communication technologies.*

Сучасна система професійної (професійно-технічної) освіти України характеризується динамічним оновленням освітнього простору. Стрімкий розвиток виробничих технологій, оновлення матеріально-технічної бази, застосування кращих інноваційних практик зумовлює запровадження компетентнісної парадигми в практику діяльності закладів професійної освіти. В таких умовах змінюються вимоги до працівників закладів освіти, актуалізується потреба розвитку їхніх фахових компетентностей.

Реформування системи професійної (професійно-технічної) освіти регламентоване законами України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Національною доктриною розвитку освіти, Стратегією інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів, Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, Національною рамкою кваліфікацій (2011, зі змінами).

На початку XXI століття є все більш зрозумілим, що необхідна кардинальна реформа наявної системи освіти, яка вже давно не відповідає новим умовам існування людства. Створення нової системи освіти для миру, що здатна підготувати населення до життя в нових умовах постіндустріальної (інформаційної) цивілізації, – одна з найважливіших і актуальних проблем сучасного суспільства. Більше того, це єдина надія на подолання глобальної кризи сучасної цивілізації, на створення необхідних умов для виживання та подальшого безпечного й усталеного розвитку людства.

Проте, ця думка ще недостатньо усвідомлена. Свідомством цього є недостатня увага, що приділяється нині проблемам освіти з боку урядів багатьох країн світової спільноти, в тому числі й України. Мізерні обсяги фінансування, що виділяються нині для системи освіти, ніякою мірою не відповідають ні масштабам, ні стратегічній важливості цієї проблеми, її значенню для нашого найближчого та віддаленого майбутнього.

Усе сказане вище повною мірою можна віднести до професійної освіти як складника освіти. Професійна освіта має довготривалу історію. В своєму розвитку вона пройшла шлях від наслідування дітей трудовим діям дорослих, крізь учнівство в майстернях середньовічних ремісничих, фабрично-заводських школах раннього капіталізму до сучасних освітніх центрів, здатних формувати в людей власну професійну культуру на основі використання досягнень значної кількості наук про людину, суспільство, природу і техніку.

Як показав аналіз літератури, різні аспекти філософії професійної освіти висвітлено в працях В.Андрущенка, Г.Васяновича, І.Зязюна, В.Кременя, В.Лутая та ін., дидактики професійної освіти – А.Алексюка, В.Аніщенко, М.Артюшиної, С.Архангельського, Ю.Бабанського, В.Бондаря, С.Гончаренка, О.Матюшкіна, П.Підкасистого, Д.Чернілевського, О.Щербак. Концептуальні засади підготовки майбутніх фахівців розглянуто в працях С.Батишева, О.Гребенюка, О.Дубасенюк, А.Кирсанова, А.Лігоцького, Л.Луцянової, В.Радкевич, С.Сисосевої, І.Смірнова, Ф.Шльосека. Проблеми порівняльної професійної педагогіки досліджували Н.Абашкіна, Н.Бідюк, М.Лещенко, В.Кудін, Н.Ничкало, Л.Пуховська, О.Сухомлинська та ін.

Отже, професійна освіта призначена для виконання спеціального, лише їй властивого соціального замовлення. Як соціальний інститут професійна освіта покликана створювати необхідні умови, що забезпечують усім членам суспільства можливість на основі кваліфікованої праці брати реальну участь у створенні і національного, і власного добробуту. Разом із економічними задачами вона має впливати на вирішення багатьох інших проблем морального, соціального та політичного характеру. В педагогічному контексті її соціальне призначення полягає в тому, що інтегрувати загальний стан людини з її професійною самореалізацією. Усе це не лише філософські, а й доволі прагматичні питання, що продиктовані самим життям і настирливо вимагають відповіді. Спроба знайти на ці питання достатньо обґрунтовані відповіді та їх коротко аргументувати й є головною **метою** цієї статті.

Як відомо, наприкінці XX століття професійна освіта перетворилася на один із найважливіших соціальних інститутів суспільства. Сама категорія «професійна освіта» набула доволі складної структури. Вона одночасно відображає систему установ, що забезпечують і надають певні освітні послуги (це заклади професійної (професійно-технічної освіти), технікуми і коледжі, заклади вищої освіти, науково-дослідні інститути, методичні служби, видавництва, органи управління та ін.), результат оволодіння професією з присвоєнням кваліфікації, а також сам процес або технології навчання. Складність категорії «професійна освіта» визначається ще й тим, що вона охоплює величезну кількість і різноманіття видів діяльності людини, котрі складають сукупну суспільну працю, яка в міру розвитку науково-технічного прогресу набуває більш складного, комплексного та наукоємнісного характеру. Професійна компетентність людей є

нині вирішальною передумовою виробництва високоякісних товарів і надання сучасних послуг. Високий рівень професійної освіти населення є нині вирішальним фактором стимулювання економічного розвитку та забезпечення конкурентоздатності економіки в міжнародному вимірі інформаційного суспільства.

Тут треба зауважити, що безсумнівно особливий вплив на структуру майбутньої трудової діяльності людей спричинять інформаційні технології. Досвід їх використання свідчить, що за їх допомогою можливе таке:

- широка автоматизація ринкової праці (як в області виробництва і сервісу, так і в сфері управління та діловодства);
- гнучкість у виробництві та сфері послуг (до прикладу, виготовлення різних моделей (виробів) на одній і тій самій виробничій лінії);
- деконцентрація робочих місць (регіоналізація, сателіти, дочірні підприємства тощо);
- повернення в зворотний бік сучасної тенденції до громіздких технологій (малогабаритне обладнання є більш ефективним, ніж матеріало- та енергоємніше);
- повернення в зворотний бік сучасних тенденцій до внутрішньовиробничого розподілу праці (інтеграція, поєднання розчленованих виробничих задач планування, виконання, управління, маркетинга та сервісу в цілісні організаційні структури);
- ліквідація теориторіального та часового роз'єднання людини і технологічної машини (від часу на працю та робочого місця, що диктує підприємство, до часу та робочого місця, зручного для людини);
- повернення трудової діяльності в домашні умови, самозайнятість.

Аналізуючи сучасні тенденції, можна зробити висновок, що в майбутньому серед фахівців усіх рівнів буде значний запит на фундаментальну та методологічну професійну підготовку в полі цієї професії, а також, що виходить за межі професії, ключові кваліфікації (компетентності), що не застарівають і є основою набуття спеціальних знань і вмінь в процесі неперервної освіти. Іншими словами, в стратегії розвитку професійної освіти необхідним є курс на його генералізацію, котра в процесі професійної діяльності людини в міру необхідності може перетворитися в спеціалізацію.

Створення перспективної системи освіти, зокрема професійної освіти, здатної підготувати людей до життя в зовсім нових умовах постіндустріальної цивілізації, – одна з найбільш важливих і актуальних проблем сучасного суспільства. Це єдина надія на подолання глобальної кризи нинішньої цивілізації, на створення необхідних умов для виживання та подальшого безпечного розвитку людства.

Проблема взаємодії людини з новим інформаційним середовищем особливо гостро постала наприкінці ХХ століття. Вона була вперше зумовлена все більш швидко зростаючими потоками інформації, що обрушилась на людей в сучасному світі, і викликала в них почуття дискомфорту та психологічного первантаження.

Ми констатували, що глобальний процес формування нового високоавтоматизованого інформаційного середовища суспільства створює безпрецедентні можливості для розвитку людини, більш ефективного розв'язання його багатьох професійних, економічних, соціальних і побутових проблем. Однак, використовувати ці можливості зможуть лише ті члени суспільства, які будуть володіти необхідними компетенціями, тобто знаннями та вміннями орієнтуватися в новому інформаційному просторі та використовувати його можливості. Виникає питання: в чому саме полягають нині проблеми сьогоднішньої системи освіти й якою ми бачимо перспективну систему освіти для того, щоб забезпечити не тільки добробут кожної нації, а й подальший сталий розвиток людства?

На основі результатів досліджень науковців багатьох країн вважаємо, що найважливішими стратегічними планами майбутньої системи освіти є такі: фундаменталізація освіти, що має найкращим чином підвищити її якість; випереджувальний характер усієї системи освіти, її спрямованість на проблеми постіндустріальної цивілізації, розвиток творчих здібностей людини; суттєво більша доступність системи освіти для людей за рахунок використання методів дистанційного навчання та самоосвіти на основі сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

Отже, фундаменталізація освіти, зокрема професійної, передбачає все більшу орієнтацію на вивчення фундаментальних законів природи, суспільства, техніки, а також природи та призначення самої людини. Саме це має дозволити людям самостійно знаходити й обирати відповідальні рішення в умовах невизначеності, в критичних і стресових ситуаціях, а також у тих випадках, коли людина зустрічається з новими, досить складними природними і соціальними явищами. Наукові знання та високі моральні принципи є в цих випадках єдиною надійною опорою.

Термін «фундаменталізація» в подальшому розуміємо як суттєве підвищення якості освіти та рівня освіченості людей, як її одержують, за рахунок відповідної зміни дисциплін, що вивчаються, і методології реалізації освітнього процесу.

Для досягнення цілей фундаменталізації освіти вважаємо за необхідне таке:

1. Перемістити фокус уваги викладачів і здобувачів освіти з проблеми вивчення прагматичних знань на проблеми розвитку загальної культури людини на основі пізнання найкращих досягнень цивілізації, а також на формування в неї наукових форм системного мислення.

2. Змінити зміст і методологію освітнього процесу таким чином, щоб крім вивчення історії розвитку культури і суспільства, та процесу формування сучасної науки, що безумовно необхідні для загального розвитку кожної людини, значна частина часу приділялася виробленню сучасних уявлень про цілісний зміст системи наук, перспективи її подальшого розвитку.

Інакше кажучи, акцент має бути зроблений на вивченні найбільш фундаментальних законів природи і суспільства в їх сучасному розумінні. З цією метою уявляється доцільним уже нині розробити і ввести в систему освіти низку нових освітніх дисциплін, що узагальнюють останні досягнення фундаментальної науки в таких областях наукового знання, як синергетика, глобалістика, ноосферологія, теоретична і соціальна інформатика, геополітика і безпека, інформаційна безпека тощо. Мова у цих випадках йде не просто про збільшення кількості дисциплін, що вивчаються, а про формування принципово нових фундаментальних освітніх курсів для системи орієнтованих на формування цілісних сучасних уявлень про наукову картину світу та здатності виходити на системний рівень його пізнання.

Нині уявляється виключно важливим надати новим фахівцям належні екологічні знання. Якісна загальна екологічна освіта дозволяє не лише сформувати у випускників ЗВО нові світоглядні установки, необхідні людям у ХХІ столітті, а й також більш ефективно використовувати необхідні професійні знання та практичний досвід (компетенції) із різноманітних сфер соціальної практики для спільного вирішення багатьох екологічних проблем сучасності.

Ми також вважаємо, що в перспективній системі фундаментальної освіти, насамперед, у професійній, мають домінувати інформаційні компоненти. Справа в тому, що випускники ЗВО жити і працювати будуть в інформаційному суспільстві, де пріоритетну роль грають фундаментальні знання, про інформаційні процеси в природі та суспільстві та нові інформаційні, в тому числі інформаційно-комунікаційні технології.

Вельми важливим і перспективним напрямом розвитку сучасної освіти є широке впровадження дистанційного навчання та самоосвіти на основі використання нових і перспективних інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій, засобів віддаленого доступу до розподілених баз даних і знань науково-технічної та навчально-методичної інформації.

Розвиток дистанційної освіти і навчання на відстані є нині особливо важливим. Створення ефективних форм і систем дистанційного навчання в країнах з чималою територією не тільки суттєво підвищує доступність якісної освіти для значної частини населення, а й, що дуже важливо в умовах інклюзивного навчання сприяє вирішенню проблем освіти для людей з обмеженою рухомістю, а також тим людям, які з певних причин не можуть навчатися очно.

Під дистанційною освітою фахівці розуміють процес навчання, в якому вчитель (викладач) і учні (студенти) географічно розділені і тому спираються на електронні засоби та друковані посібники для організації освітнього процесу. Дистанційна освіта (ДО) включає дистанційне викладання (ДВ) і дистанційне навчання (ДН), тобто пізнавальну діяльність тих, хто навчається (викладач і студент). Головні фактори, що визначають дистанційну форму навчання:

- між викладачем і студентами є відстань, по крайній мірі, у більшій частині навчального процесу;
- використання навчальних засобів, здатних об'єднати зусилля викладача та студентів і забезпечити засвоєння змісту курсу;
- забезпечення інтерактивності між викладачем і студентами, між адміністрацією та студентами;
- переважання самоконтролю над контролем з боку викладача.

Ми вважаємо, що дистанційна освіта як нова форма навчання не є ні модернізацією, ні тим більше аналогом заочного навчання, котре поки ніхто не відміняв і яке має власну нішу в системі неперервної освіти. Різниця цих форм навчання полягає в такому:

1. Ключовим словом ДН є інтерактивність – постійна систематична взаємодія викладача та студентів і студентів між собою в освітньому процесі. У заочному навчанні інтерактивність епізодична.

2. Засоби реалізації всіх компонентів системи ДН здійснюють специфічний вплив на кожний із компонентів системи навчання, зумовлюючи їх відбір, структурування, організацію. Курс дистанційного навчання та курс заочного навчання відрізняються один від іншого принципово, організацією навчального матеріалу, його структурою, способом взаємодії викладача та студентів, організацією інформаційно-освітнього середовища навчального процесу. Методи і форми навчання також різняться принципово під впливом використовуваних інтернет-технологій. Вони вбудовані в освітній процес і становлять його невід'ємну частину.

3. Система управління пізнавальною активністю студентів також зумовлена специфікою використовуваних послуг Інтернет.

Успіх дистанційної освіти і навчання багато в чому залежить від викладачів дистанційного навчання та вчителів, їхнього професіоналізму. Очевидним є той факт, що перспективою широкого впровадження дистанційної освіти в практику загальноосвітньої, професійної (професійно-технічної) та вищої школи вже зараз є важливе завдання підготовки, насамперед, студентів педагогічних та інженерно-педагогічних ЗВО не тільки для очної, а й дистанційної форми навчання.

Висновки. Отже, перспективна система професійної освіти має враховувати головні виклики ХХІ століття та пов'язані з ними найважливіші проблеми людини в сучасному та майбутньому інформаційно-технологічному суспільстві. Вона має стати головним засобом для формування нової свідомості людей і нової культури суспільства, котрі необхідні для подолання глобальної кризи сучасної цивілізації та її подальшого безпечного й усталеного розвитку.

Головними напрямками переходу до нової освітньої концепції, що має стати основою необхідної для умов ХХІ-го століття перспективної системи професійної освіти, будуть такі:

- фундаменталізація освіти на всіх її рівнях;
- реалізація концепції випереджувальної освіти, орієнтованої на умови існування людини в інформаційному суспільстві;
- широке впровадження методів і форм інноваційної та розвивальної освіти на основі використання сучасних інформаційних технологій;
- підвищення доступності якісної освіти шляхом розвитку системи дистанційного навчання і засобів інформаційної підтримки освітнього процесу сучасними ІКТ.

Активне формування інформаційно-цифрового освітнього простору України та інших країн створює для людини не тільки нові можливості, а й нові проблеми, що пов'язані з її адаптацією до цього середовища, та породжує нові форми соціальної нерівності. Розширення інформаційно-цифрового простору і підвищення його доступності для широких верств населення повинне дозволити знизити гостроту цих проблем. У всіх ланках перспективної системи професійної освіти має приділятися підвищена увага проблемам соціального використання інформації як нового ресурсу розвитку суспільства і перспективним ІКТ, що є каталізатором цього розвитку.

Література

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : Монографія / В.Ю.Биков. – Київ : Атіка, 2009. – 684 с.
2. Гершунский Б.С. Компьютеризация в сфере образования: проблемы и перспективы / Б.С.Гершунский. – Москва : Педагогика, 1999. – 264 с.
3. Делор Ж. Образование: сокрытое сокровище. Перспективы развития образования в ХХІ в. / Ж.Делор // Отчет международной комиссии, представленный в ЮНЕСКО. – Париж, 1996. – 56 с.
4. Енциклопедія освіти. Академія педагогічних наук України : [гол. ред. В.Г.Кремень]. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Захарова И.Т. Информационные технологии в образовании. Учебное пособие / И.Т. Захарова. – Москва : Академия, 2003. – 192 с.
6. Кремень В.Г. Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти / В.Г.Кремень, В.Ю. Биков // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. – Вип. 37. – Київ-Вінниця : ТОВ «Планер», 2014. – С.3-15.
7. Ничкало Н.Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія / Н.Г.Ничкало // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – Київ, 2006. – Вип.1. – С.18.
8. Овчарук О. Сучасні тенденції розвитку змісту освіти в зарубіжних країнах / О.Овчарук // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://bibl.com.ua/informatica/10274/index.html>.
9. Освіта в Європі у 2020-2030 роках // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.pontydysgu.org/2010/01/croud-sourcing-european-foresight-study-your=chance-to-be-an-expres>.
10. Сисоева С.О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія / С.О.Сисоева. – Хмельницький : ХГПА, 2008. – 324 с.
11. Чернилевский Д.В. Инновационные технологии и дидактические средства современного профессионального образования. Монография / Д.В.Чернилевский, В.Б. Моисеев. – Москва : МГИУ, 2002. – 145 с.
12. Чому і як навчати та навчатися в ХХІ столітті? // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://svipt.com.ua/informatika/chomu_i-yak-navchati_ta_navchatisya_v_i_storichchi.tml.
13. Sadovsky G. The Internet society and developing countries / G.Sadovsky. – March 7, 1999. // Електронний ресурс. – Режим доступу: www.isoc.org/isoc/publications/oti/articles/isoc.html.
14. The Experience of Internet Usage in Education. Analitical Survey. UNESCO, 2000.

References

1. Bykov V.Yu. Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity : Monohrafiia / V.Yu.Bykov. – Kyiv : Atika, 2009. – 684 s.
2. Gershunskij B.S. Komp'juterizacija v sfere obrazovanija: problemy i perspektivy / B.S.Gershunskij. – Moskva : Pedagogika, 1999. – 264 s.

3. Delor Zh. Obrazovanie: sokrytoe sokrovishhe. Perspektivy razvitiia obrazovaniia v NHI v. / Zh.Delor // Otchet mezhdunarodnoj komisii, predstavlenyj v JuNESKO. – Parizh, 1996. – 56 s.
4. Entsyklopediia osvity. Akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy : [hol. red. V.H.Kremen]. – Kyiv : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
5. Захарова И.Т. Информационные технологии в образовании. Учебное пособие / И.Т. Захарова. – Москва : Академия, 2003. – 192 с.
6. Kremen V.H. Innovatsiini zavdannia suchasnoho etapu informatyzatsii osvity / V.H.Kremen, V.Yu. Bykov // Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy: zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 37. – Kyiv-Vinnytsia : TOV «Planer», 2014. – S.3-15.
7. Nychkalo N.H. Neperervna profesiina osvita yak filosofska ta pedahohichna katehoriia / N.H.Nychkalo // Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka. – Kyiv, 2006. – Vyp.1. – S.18.
8. Ovcharuk O. Suchasni tendentsii rozvytku zmistu osvity v zarubizhnykh krainakh / O.Ovcharuk // Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: <http://bibl.com.ua/informatica/10274/index.html>.
9. Osvita v Yevropi u 2020-2030 rokakh // Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: <http://www.pontydysgu.org/2010/01/croud-sourcing-european-foresight-study-your=chance-to-be-an-expres>.
10. Sysoieva S.O. Osvita i osobystist v umovakh postindustrialnoho svitu : monohrafiia / S.O.Sysoieva. – Khmelnytskyi : KhHPA, 2008. – 324 s.
11. Chernilevskij D.V. Innovacionnye tehnologii i didakticheskie sredstva sovremennogo professional'nogo obrazovaniia. Monografija / D.V.Chernilevskij, V.B. Moiseev. – Moskva : MGIU, 2002. – 145 s.
12. Chomu i yak navchaty ta navchatsia v KhKhI stolitti? // Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: http://svipt.com.ua/informatika/chomu_i-yak-navchati_ta_navchatsia_v_i_storichchi.tml.
13. Sadovsky G. The Internet society and developing countries / G.Sadovsky. – March 7, 1999. // Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: www.isoc.org/isoc/publications/oti/articles/isoc.html.
14. The Experience of Internet Usage in Education. Analytical Survey. UNESCO, 2000.

УДК [378.14 : 6] : 811.1/2

DOI 10.31652/2415-7872-2020-63-108-112

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ У ПРОЦЕСІ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ

Н. Є. Дмітренко, orcid.org/0000-0002-2763-8827

У статті розглянуто питання формування англomовної професійно орієнтованої компетентності в читанні у процесі автономного навчання студентів вищих педагогічних закладів України. Під автономним формуванням англomовної професійно орієнтованої компетентності в читанні розглядається вид автономної навчальної діяльності, у процесі якого в студента розвивається готовність брати на себе відповідальність за ефективність виконання діяльності, формується здатність самостійно застосовувати знання, навички і уміння не тільки для розуміння конкретного тексту, але й для накопичення мовленнєвого досвіду, необхідного для здійснення мовної самоосвіти й самовдосконалення протягом життя.

Ключові слова: автономне навчання, професійно орієнтоване англomовне спілкування, компетентність у читанні, предметно-змістовий компонент читання, процесуальний компонент читання, навчальні стратегії у читанні.

FORMATION OF ENGLISH PROFESSION-BASED COMPETENCE IN READING IN THE PROCESS OF AUTONOMOUS LEARNING

N. Dmitrenko

The article deals with the formation of English profession-based competence in reading in the process of autonomous learning of students of higher pedagogical institutions in Ukraine. Reading as a receptive type of communicative activities and a form of written speech communication consists of subject-matter and procedural components. The formation of English profession-based competence in reading in the process of autonomous learning of prospective teachers is based on the following fundamentals: modelling of authentic reading situations; use of students' experience in communication in their native language; managing the reading process through the context; systematic approach to mastering of means, methods, and strategies. The formation of English profession-based competence in reading in the process of autonomous learning involves: purposeful and informed planning of reading activities; the ability to structure and monitor the process of reading; flexibility and variability in the application of life experience, foreign language learning experience, as well as English reading experience (in various ways and techniques). The autonomous formation of English profession-based competence in reading of